

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din - Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. - Dopisi se ne vračajo. - Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953 Telefon št. 30-89.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 7. marca 1935.

Štev. 27.

T. G. Masaryk

V popolni enodušnosti praznuje ves češkoslovaški narod brez ozira na vsa strankarska in svetovno nazorska nasprotja današnji dan 85. letnice velikega Masaryka kot svoj največji praznik, tako zelo je zvezan nastanek in razvoj Češkoslovaške z imenom Masaryka. Kajti kot politik in znanstvenik, kot bорец in kot humanitetni človek je dal Masaryk svojemu narodu vse, kar more sploh dati človek svojemu narodu. Iz zmede nacionalistične fraze v nejasnih predvojnih letih je vodil Masaryk svoj narod k realni politiki, ki se ni ustrašila niti najbolj žalostne resnice, ostal njegov vodnik v težkih medvojnih letih in z neodjenljivo silo priboril svojemu narodu svobodo in mu ohranil celo nedotakljivost njegovega gospodarskega ozemlja. In prav takšen neomahljiv voditelj je ostal Masaryk svojemu narodu tudi v povojnih letih in preprečil, da ni zapadel njegov narod oni psihozi, ki je po vojni pri mnogih drugih narodih vsekala tako globoke rane.

Sredi razburkanega morja od raznih gesel desorientiranih narodov je ostal češkoslovaški narod po zaslugi Masaryka zvest svojim starim idealom, ki so se od časov čeških bratov pa do Komenskega, Havlička in Masaryka vedno krili s splošno človeškim humanitetnim idealom. In zato ni slučaj, temveč historična nujnost, da je Češkoslovaška, ki je nastala v solncu Masarykove ideje, ostala zvesta demokraciji in da je z njo svojo mlado državo tako utrdila, da z njo vedno računati na zvestobo vseh svojih državljanov in ne samo čeških in slovaških. Historična zasluga Masaryka je to in zato je ime Masaryka danes simbol češkoslovaške enotnosti, pred katerim se bo danes poklonilo vse češkoslovaško prebivalstvo brez razlike na svojo narodno pripadnost.

Ni pa Masarykova 85. letnica le praznik češkoslovaškega naroda, temveč je to praznik vsega slovanskega sveta. Ze pred vojno so dale Masarykove ideje vsem slovanskim narodom nove poglede v svet, pa tudi nov podnet za dvig vsega javnega dela v narodu. Pa tudi v vse pojmovanje slovanstva je vnesel Masaryk novo luč, da ni ostal pojem slovanstva le izraz trenutnega navdušenja, temveč da je dobil tudi realno vsebino.

S posebno svečanostjo pa praznuje Masarykovi dan naš narod, kateremu je posvetil Masaryk kot učitelj in kot bорец tako izredno mnogo svojih velikih sil. Ko se je kovala na Dunaju črna kleveta nad našim narodom, da bi se ob pritrjevanju evropskega in svetovnega mnenja moglo izvesti to, kar je namerjala vojna napoved l. 1914., je bil Masaryk tisti, ki je nastopil v obrambo našega naroda in z neumljeno ostrino razgalil vse te podle naklepe in nakane. Svetovno mnenje je bilo pridobljeno po Masarykovi zaslugi za nas. V srcih jugoslovanskega naroda in v njegovi zgodovini bo zato ime Masaryka zapisano vedno z zlatimi črkami.

Pa tudi v zgodovini demokracije in humanitete. Zakaj ni danes v Evropi moza, ki bi se tako dosledno in neustrašeno boril za resnico in pravico kakor Tomaž Masaryk. Od bojov za kraljedvorski rokopi in boja proti bajki židovskih ritualnih umorov pa do najnovejšega časa je bil Masaryk vedno na strani pravice in resnice. Ne srd njegovih zapeljanih rojakov, ne sovraštvo narodnih nasprotnikov ga nista niti za ped odmaknila od poti, ki jo je spoznal za pravo. In kar je kot filozof spoznal za pravilo, temu je ostal zvest tudi kot državnik in v njegovem življenju je bil pojem dvojne resnice vedno nepoznan.

Zato je s spoštovanjem gledal v predsednika češkoslovaške republike ves kulturni svet in zato je bilo Masarykovo ime za njegovo republiko vedno ščit, ob katerem se je odbil vsak napad in vsaka intriga. Filozof na prestolu je dokazal, da je demokracija vendarle najvišja oblika, ki jo je dosedaj našel človek in da se obrestuje kot suho zlato celo narodu, ki je v tako težavnem

zunanjem položaju ko češkoslovaški. Za ves demokratični svet je Masaryk dokazal pravilnost demokracije in zato je njegova 85. letnica tudi praznik za ves demokratični svet, kar ga je na svetu.

Vse svoje življenje je posvetil Masaryk svojemu narodu v želji, da ga čim bolj usposobi za večne ideale humanitete in človeške skupnosti. Zato pa tudi Masaryk že davno ni več samo vodja svojega naroda, temveč vseh narodov in vsega človeštva, ki sledi temu najvišjemu cilju človeštva. Zato pa tudi dobiva Masarykovi jubilej vse

širši pomen in zato se na podlagi Masarykove ideje ustvarja že nov svetovni nazor.

Božja sreča je bila naklonjena češkoslovaškemu narodu, ko se je pred 85. leti rodil Tomaž Masaryk, in naš narod, ves slovanski svet in ves kulturni svet so bili sodeležni te sreče. Zato se tudi v globokem spoštovanju in iskreni hvaležnosti spominjajo današnjega dne, zato kličejo iz vsega srca in iz vse duše, da bodi še dolgo ohranjen predsednik Masaryk svojemu in našemu narodu ter vsemu človeštvu.

Na mnoga leta, predsednik Masaryk!

Občinske davščine in nove hiše

Za lastnike (novih) zgradb z davčnimi olajšavami važna razsodba upravnega sodišča v Celju

Upravno sodišče v Celju je v nekem konkretnem primeru razsodilo, da so zgradbe ali deli zgradb z davčnimi olajšavami oproščene plačevanja samostojnih občinskih davščin vse dotlej, dokler traja davčna olajšava glede državnega davka in samoupravnih doklad, ki se odmerjajo na osnovi državnega davka.

Dejanski stan za razsodbo upravnega sodišča je bil naslednji:

Mariborska mestna občina dovoljuje na podlagi sklepa mestnega sveta za nove zgradbe, odnosno nove dele zgradb (prizidave, prezidave in nazidave), ki uživajo davčne olajšave glede državnega davka, oprostitve od plačevanja 23% občinskih davščin, to je gostaščine, vodarine in kanalsčine, za dobo 6 let, med tem ko traja za nove zgradbe davčna olajšava glede državnega davka 10 let. Pa tudi to oprostitve dovoljuje mariborska mestna občina le za stanovanja, ne pa tudi za poslovne prostore.

Navzile temu, da je s § 6. zakona z dne 18. maja 1930. I. Služb. list št. 35/10 ex 1930 določeno, da zgradbe z davčnimi olajšavami niso zavezane nikakemu samoupravnemu davku in samoupravni dokladi, se je postavila mariborska mestna občina na stališče, da gostaščina, vodarina in kanalsčina niso samoupravni davki v smislu tega zakona ter je pritožbe zoper zedevne plačilne naloge tudi kralj. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani zavrnila, odobrujoč stališče mariborske mestne občine.

Na tožbo, ki jo je neka po odvetniku dr. Kukevcu v Mariboru zastopana stranka vložila, je upravno sodišče v Celju razsodilo naslednje:

§ 37. II., odst. 9. zakona o neposrednih davkih (§ 6 davčne novele z dne 18. maja 1930. I., Služb. list št. 35/10 ex 1930), določa: Zgradbe ali deli zgradb z davčno olajšavo niso zavezani nobenemu samoupravnemu davku in nobeni samoupravni dokladi. Na ostale zgradbe, na katere se sme odmerjati samoupravna doklada na neposredni davek, se ne sme nalagati nobena samoupravna davščina v zvezi z najemnim razmerjem (gostaščina).

Iz navedenega besedila predvsem izvira, da je hotel zakonodajalec nove zgradbe osvoboditi v vsem obsegu davčnih bremen, ki bi jih jim mogle naložiti samoupravne edinice na osnovi donosa ali v katerikoli obliki, dočim je pri starih zgradbah odredil, da se le nobena samostalna samoupravna davščina ne sme nalagati v zvezi z najemnim razmerjem. Radi očitnega zakonodajalčevega namena, čim bolj privilegirati nove zgradbe, bi bilo povsem nerazumljivo, da bi za nove zgradbe ne veljala predvsem olajšava, ki jo je zakonodajalec namenil celo ostalim (stari) zgradbam. Po volji zakonodajalca velja torej tudi za zgradbe z davčno olajšavo prepoved iz drugega stavka zgoraj navedene zakonske določbe, da se namreč ne sme nalagati nobena samoupravna davščina v zvezi z najemnim razmerjem. Da so davčne olajšave in oprostitve pri novih in starih zgradbah v cit. zakonskem besedilu v razmerju večjih olajšav proti manjšim, sledi predvsem iz izrazov: na ostale zgrad-

be...; nove zgradbe so oproščene vseh samoupravnih davkov, stare le davščin v zvezi z najemnim razmerjem. Po tem načelu, da večje olajšave vsebujejo predvsem vse manjše, so nove zgradbe z davčno olajšavo oproščene tedaj predvsem in najmanj onih davščin, ki se ne smejo nalagati niti na ostale (stare) zgradbe, tedaj onih, ki so v zvezi z najemnim razmerjem. Nalagati davščine v zvezi z najemnim razmerjem pa pomeni, vzeti za davčno osnovo donos zgradbe v obliki najemninskega donosa ali pa najemne vrednosti zgradbe. Zgradbe ali deli zgradb z davčno olajšavo niso zavezani tedaj predvsem nobenemu samoupravnemu davku, ki se nalaga na podlagi donosa ali najemninske vrednosti zgradb.

Da so mariborske mestne občinske davščine: gostaščina, vodarina in kanalska pristojbina samostojne samoupravne davščine, je nesporno. Da se nalagajo v zvezi z najemnim razmerjem, odnosno da jim služi za osnovo donos zgradbe, ugotovljen v obliki najemnine ali najemninske vrednosti, je razvidno iz spisov in iz odobritvenih odločb ministrstva za finance, s katerimi je vsako leto ob priliki odobritve proračuna ocenil in odobril tudi samostojne občinske davščine. Tako so n. pr.

Mestne doklade v Ljubljani znižane

Gostaščina in vodarina ne bosta zvišani - Plače nameštencev ostanejo neizpremenjene - Povišane pa bodo nekoliko trošarine in uvoznine

Sodelovanje gospodarskih krogov pri sestavi ljubljanskega proračuna je rodilo popoln uspeh. Čeprav ima letos občina zaradi tramvaja, nove šole za Bežigradom, premestitve smodnišnic in prispevka za bolnišnico velike in nepričakovane izdatke, se je vendar posrečilo s črtanjem vseh ne nujno potrebnih izdatkov, da se je doseglo proračunsko ravnovesje brez uvedbe novih davščin. Nasprotno se je doseglo celo to, da bodo mestne doklade znižane od 50 na 45%, kar je tudi z ozirom na povišano davčno osnovo nadvse utemeljeno. Tudi vsi drugi predlogi za povišanje gostaščine in vodarine so padli in ostanejo v veljavi dosedanje pristojbine. Končno pa je bilo doseženo tudi to, da je padel predlog o znižanju prejemkov mestnih uslužbencev, kar bi še bolj znižalo že itak nizko nakupno moč ljubljanskega prebivalstva. Bodi pri tej priliki posebej poudarjeno, da so bile mestnim uslužbencem ohranjene dosedanje plače edino po zaslugi zastopnikov gospodarskih krogov, zlasti trgovskih, ki so z vso energijo nastopili proti vsakemu zniževanju prejemkov mestnih uslužbencev.

Zaradi silno povišanih izrednih finančnih bremen, ki jih mora prevzeti mestna občina v tem letu, pa je bilo treba kljub velikemu črtanju raznih manj potrebnih proračunskih postavk povišati trošarinske in uvozninske takse, da so se s tem povišali dohodki občine za dva in pol milijona Din. To povišanje pa se je izvedlo v popolnem sporazumu z zastopniki gospodarskih krogov, in so bili zato interesi

za proračunsko leto 1932 bile odobrene v mariborski mestni občini med drugim: gostaščina v izmeri 13%, kanalsčina v izmeri 6% in vodarina po 4% od kosmatega najemninskega donosa, odnosno najemninske vrednosti hiš.

Navedene mariborske občinske davščine tedaj vsebujejo vse znake samoupravnih davkov, ki se ne smejo nalagati na (nove) zgradbe ali dele zgradb z davčno olajšavo in pred vsemi ne v zvezi z najemnim razmerjem, oziroma na osnovi donosa zgradb.

Brez pomena je torej v predmetnem slučaju vprašanje, ali te davščine obremenjujejo (dokončno) donos zgradbe ali pa hočejo obremeniti mestnega stanovanca radi udobnosti, ki mu jih nudi prebivanje v mestu. To vprašanje bi bilo važno šele, če bi se predmetne davščine nalagale na kakšni drugi davčni osnovi, ki ni prepovedana. Davek, naložen na podlagi donosa zgradbe kot samostalna samoupravna davščina, pa se po zgoraj navedenem od zgradb z davčno olajšavo sploh ne sme pobirati, neglede na to, koga naj davščina zadene.

Prepoved nalaganja samostojnih samoupravnih davščin v zvezi z najemnim razmerjem (gostaščina) je bila sicer odložena s poznejšimi zak. odredbami, vendar ta odlog more veljati le za stare zgradbe. Za (nove) zgradbe z davčnimi olajšavami, pri katerih se sploh nobena samoupravna davščina in doklada ne sme pobirati, pa je odredba stopila v veljavo takoj (to je s 1. januarjem 1930!), kajti ta omejitev je le del prepovedi nalaganja samoupravnih davščin na take zgradbe.

Toženo oblastvo bi bilo tedaj moralo na podlagi zgoraj cit. zakonske določbe dovoliti tožeci stranki za njeno novo zgradbo oprostitve plačevanja samostojnih občinskih davščin, kolikor časa traja davčna olajšava glede državnega davka, ker gostaščina, vodarina in kanalsčina, ki jih pobira mariborska mestna občina na podlagi najemninskega donosa, oziroma najemninske vrednosti zgradb, vsaj v tej obliki po cit. zak. besedilu niso dovoljene.

gospodarstva tudi v polnem obsegu varovani. Nekatere takse pa so bile tudi znižane. Tako je sodelovanje z gospodarskimi krogi rodilo najboljši rezultat in upamo, da pride v bodoče do enako uspešnega sodelovanja tudi pri sestavljanju vseh drugih proračunov. Posebej pa je še s priznanjem omeniti dele finančnega odbora, ki se je v resnici potrudil, da dobi Ljubljana tudi za sedanje težke razmere znosen proračun.

Novo trošarinske in uvozninske takse.

Po predlogu finančnega odbora naj se trošarinske, odnosno uvozninske takse povišajo takole:

trošarina na teleta do 250 kg od 10 na 12 Din za glavo, govejo živino od 250 do 350 kg od 12'50 na 20 Din, govejo živino od 350 do 600 kg od 15 na 30 Din in za živino nad 600 kg na 30 Din za glavo; na mlade prešiče do 60 kg od 8 na 12 Din, do 100 kg od 15 na 20 Din in nad 100 kg od 15 na 30 Din za glavo. Trošarina od fig in rozin se zniža od 2 na 1 Din za kg, na suhe gobe pa od 1 na 0'25 Din. V zadržito ljubljanskih pekov pa se poviša trošarina na uvožen kruh in pecivo od 0'06 na 0'25 Din za kg.

Uvoznina se naj poviša: na palično, valjano in lito železo ter jeklo in traverze od 1 na 2 Din za 100 kg, na glasbila od 1 na 2 Din za kg, na radijske aparate od 2-4 Din za kg, fotografske aparate od 3 na 6 in šivalne stroje od 1 na 2 Din za kilogram; motorna vozila od 200 na 400 Din za voz, motorna kolesa od 100 na 200

Din za voz in na biciklje ter otroške vozičke od 2—4 Din za kg.

Zvišale bi se nadalje uvoznine na galoše in gumasto obutev od 3 na 5 Din za kilogram, terpentin, firnež, laneno olje in olja za tehnične svrhe ter mazanje od 5 na 20 Din za 100 kg, na cement od 1 na 5 Din ter na papir od 3 na 6 Din za 100 kg. Na tiskovine vseh vrst, poslovne knjige, slike, razglednice in knjige od 0'50 na 1 Din za kg, kar naj pomaga ljubljanskim tiskarnam, ki zelo trpe od konkurence tujih tiskarn.

Tudi za tekstilno blago naj bi se povišale nekatere uvozninske postavke: na bombažne tkanine in pletenine, brisače, robce itd. od 0'25 na 0'50 Din za kg, na bombažne prešite odeje od 3 na 5 Din, na gotove obleke iz bombaža od 3 na 8, od one iz volne od 3 na 12 Din za kg, kar bi zadelo le tuje konfekcije. Nižja tarifa

uvoznine za industrijsko usnje se odpravi, poviša pa uvoznina na čevlje iz usnja od 3 na 6 Din za kg; na gumbe od 5 na 7 Din za kg, na krtače, čopiče, metle in podnožnike od 0'25 na 0'50 Din za kg, za krznarsko blago od 2 in 5 na 10—20 Din za kg, na razna kozmetična sredstva za lepotečenje od 5 na 20 Din za kg, na druga kozmetična sredstva od 5 na 7 Din za kg, na obvezila in antiseptična sredstva od 0'50 na 1 Din za kg, na dozirana zdravila od 2 na 5 Din za kg, na suho robo od 0'25 na 0'50 za kg, prav toliko za pohišstvo, tapetniške izdelke od 0'50 na 1 Din za kg, na furnirje od 0'05 na 5 Din, na vezane plošče od 0'05 na 3 Din, na pečarske izdelke od 0'1 na 0'15, na keramične od 0'15 na 0'20, na vrvarske sirovine od 0'10 na 0'20 in na vrvarske izdelke od 0'25 na 0'50 Din za kg.

Ženeva in njene kulise

Predavanje generalnega tajnika industrijskih korporacij dr. Dj. Čučina v ljubljanskem klubu

II.

Organizacija Društva narodov in Mednarodnega urada za delo

V Ženevi sta torej dve glavni mednarodni ustanovi: Društvo narodov in Mednarodni urad dela. Poleg njih je še okoli 60 večjih ali manjših mednarodnih organizacij, ki pa le krožijo ko planeti okoli teh dveh solnc. Vsaka teh glavnih ustanov ima svojo letno skupščino, ki se pri DN imenuje assemblee, pri Med. uradu dela pa konferenca dela. Vsaka ima svoj svet, ki sestoji iz delegatov primeroma majhnega števila članic-držav in tajništva z gen. tajnikom na čelu. Proračun obeh ustanov je relativno neznačen in znaša približno toliko, kolikor velja ena križarka. Od samo enoletnega vojnega proračuna vseh držav pa bi mogle obe miroljubni ustanovi živeti nekoliko stoletij. Mir je torej zelo po ceni in zato se menda tudi tako malo ceni.

Dočim se bavi DN s političnimi, gospodarskimi, finančnimi in drugimi vprašanji, se bavi Med. urad dela le s socialnimi, da ugledi nesoglasja med delavci in delodajalci ter da s posredovanjem delegatov držav sklepa resolucije, priporočila ali konvencije v zaščito in zavarovanje delavcev. Na mesto stavk je stopilo miroljubno sporazumevanje interesov in s tem se je omogočilo mednarodno sodelovanje na socialnem polju.

Ni dvoma, da je gospodarska kriza spravila v težaven položaj tudi ti dve ustanovi. Nekoliko se je zboljšal položaj DN z vstopom sovjetske Rusije. Vendar pa je položaj Med. urada dela manj kritičen. Nemčija je sicer izstopila iz obeh ustanov, dočim so druge izstopile iz DN, a ostale zadržane pri Med. uradu dela. U. S. A., katerih predsednik Wilson je celo D. N. ustanovil, so vstopile v Med. urad dela s pogojem, da niso dolžna obenem vstopiti tudi v D. N. To bo pač posledica tega, da je strah pred socialnimi nemiri mnogo močnejši, kakor pa pred političnimi nesoglasji. Poleg tega sta politična in gospodarska kriza okrepili nacionalistične, avtarkične in etatične težnje v tej meri, da so sicer zastopniki držav v Ženevi zagovarjali možnosti sporazumov, doma pa so vlade te sporazume praktično onemogočavale. Ni čuda, če je to nasprotje postrilo krizo D. N. Če so namreč zastopniki držav v svojih ženevskih govorih poudarjali važnost popustljivosti, brez katere ni sporazuma, so vedno le mislili na popustljivost drugih. Vsi ti delegati izpovedujejo v Ženevi načelo univerzalnosti, obenem pa sklepajo med seboj posebne pogodbe, ki morajo vzbuditi nezaupanje vseh, ki niso bili povabljeni k sopedpisu teh pogodb.

Čeprav je takšno ponašanje članic škodovalo DN in oviralo njegov razvoj, je bilo vendar delo DN koristno. Zlasti v političnem pogledu je DN dostikrat rešilo spore, ki so ogrožali dobre odnose med posameznimi državami. Po mirovni pogodbi ima namreč vsaka država pravico, da prijateljsko opozori Skupščino ali Svet DN na okoliščine, ki bi mogle motiti dobre mednarodne odnose. Že samo takšno opozorilo dostikrat zadostuje, da je zadoščeno pravico ljubju kakšnega naroda in da se spor konča že z medsebojnimi pogajanjmi prizadetih držav brez vsakega posredovanja Ženeve. Poleg tega pa pride na ta način vsaka zadeva iz mraka na svetlobo, kar nevarnost konflikta zelo zmanjša, kakor pravi Nemeč »dann gibt es kein politisches Munkeln mehr im Dunkeln«. Na ta način je bil na opozorilo Anglije rešen spor zaradi

Alandskih otokov med Švedsko in Finsko, pa čeprav takrat Finska ni bila niti članica DN. Kajti po čl. 17. pakta o DN morejo biti tudi nečlanice pozvane, da se podvržejo sklepom DN. Res pa je žalibog, da je propadel predlog Wickhama Steeda, da se to določilo uporabi tudi za Francijo in Italijo, ker so vznemirjale grožnje g. Mussolinija proti Francoski Evropi. Pa seveda kako bi tudi bilo mogoče, da bi se velesile podrejele DN. To more veljati le za male države.

Zanimiv je bil tudi poljsko-litovski spor zaradi Vilne, ki je nastal, ker ni Versajska pogodba določila dokončno vzhodnih mej Poljske. Referent kontrolne komisije, ki jo je v ta namen imenovalo DN, je bil Slovenec g. Lasič, ki je o tej svoji misli napisal zanimivo knjigo s polno humorja »Sans malice« (brez zlobe). Ne da bi se spuščal v podrobnosti likvidiranja tega spora, moram konstatirati, da je že samo posredovanje DN preprečilo oborožene spopade med obema narodoma. S posredovanjem DN ustvarjeno stanje se navadno postopoma izpreminja v stanje, ki je sčasoma tudi državno-pravna činjenica. Poljsko-litovski primer je to jasno dokazal. Zanimivo je, da je dal ta spor tudi povod za prvo posebno zastavo te mednarodne ustanove. Ta zastava je identična s Hitlerjevimi kljukastimi križem, ker je vzela za embleme vzhodni kljukasti križ, ki je zlasti v Indiji simbol vere in pravičnosti.

Uspehi Društva narodov

Da naštejemo vsa vprašanja, ki jih je uspešno rešilo DN. Predvsem treba omeniti vprašanje Gor. Šlezije, ki je s plebiscitom odločila o svoji pripadnosti k Nemčiji ali Poljski. DN je ustvarilo prehodno stanje, ki je vzorno funkcioniralo. DN je nadalje posredovalo z uspehom glede razmejitve med Jugoslavijo in Albanijo ter med Poljsko in Češkoslovaško. Rešilo je vprašanje Klajpede, to je ozemlja, ki se nahaja na izlivu Njemena med Vzh. Prusijo in Litovsko in ki je do januarja 1920. pripadalo Nemčiji. Vprašanje je bilo zlasti delikatno, ker je bilo na eni strani treba čuvati interese poljsko-litovskega zaledja, na drugi strani pa deloma nemškega prebivalstva Klajpede.

Po posredovanju DN je prišlo do sporazuma med Francijo in Anglijo glede narodnosti onih državljanov Tunisa in Alžira, ki so bili rojeni od britanskih državljanov, a katerih eden roditelj je spadal pod pristojnost francoskih sodišč.

Znano je posredovanje DN l. 1923. med Grčijo in Italijo, ko je Italija po uboju nekaterih italijanskih oficirjev, članov razmejitvene komisije za Albanijo in Grško, zasedla otok Krf in je potem plačala Grška Italiji 50 milijonov lir odškodnine.

Uspešno je nadalje posredovalo DN v sporu med Vel. Britanijo in Turško zaradi mej Iraka. Pa tudi celo vrsto drugih političnih vprašanj je vzelo v pretres DN.

Kot najboljšo sredstvo za ohranitev miru je Versajska mirovna pogodba označila zmanjšanje oboroževanja in povečanje varnosti. S tem so v zvezi razni sklepi D. N., tako ženevski protokol, locarnski sporazum in tudi razorožitvena konferenca, o kateri pravijo sicer Francozi, da le čenča, a ne pokaže nobenega uspeha. Vendar pa ima tudi ta konferenca svoj moralni uspeh in poleg tega pomirjuje javno mnenje v Ameriki, ki se boji, da se bo ves denar odpuščenih vojnih dolgov uporabil za oboroževanje. V to poglavje spada tudi vpra-

šanje kontrole zasebne proizvodnje in trgovine z orožjem, uporabe strupenih in zadušljivih plinov itd. Ne vem, če je točno, da so stari grški bogovi, kadar so se posvetovali o miru, vedno pustili pred vrati boga Marta. V nasprotju s to lepo prakso pa so danes v razorožitveni komisiji sami generali in polkovniki in dočim so se pred nekaj leti borili proti vojni pravniki s formulami in paragrafi, se danes bore za varnost, arbitražo in razorožitev vojski z orožjem.

(Dalje prihodnjič.)

Na shod za zgraditev železnice Št. Janž—Sevnica!

V nedeljo, dne 10. t. m. bo v Sevnici veliko manifestacijsko zborovanje za gradnjo železnice Št. Janž—Sevnica. Zborovanje bo na prostem, ker se pričakuje iz vsega Posavja velika udeležba. V primeru slabega vremena pa bo zborovanje v dvorani. Pričetek zborovanja ob 11.

Med drugimi govori na zborovanju tudi predsednik Zbornice za TOI, g. Iv. Jelačin. Gospodarstveniki! Udeležite se zborovanja v čim večjem številu.

Železnica Št. Janž—Sevnica mora biti že letos gotova!

† Franc Javornik

Po kratki bolezni je umrl včeraj na Glincah trgovec in posestnik Franc Javornik. Pokojnik je slovel kot odličen trgovec ter se je v prejšnjih letih tudi mnogo udeleževal v javnem življenju ter bil tudi župan in občinski svetovalec. Mnogo je tudi delal za napredek trgovskega stanu in bil agilen delavec v raznih naših stanovskih in gospodarskih organizacijah. Kot zaveden trgovec je bil tudi naročnik »Trgovskega lista«. Bodi ohranjen zavednemu delavcu za napredek našega naroda svetel spomin! Žalujočim pa naše iskreno sožalje.

Obdačevanje neizterljivih terjatev

Po sklepu Oddelka za davke pri finančnem ministertvu br. 12.899 III. 1935 se morejo neizterljive terjatve upoštevati in se torej ne smejo obdačiti, če je to izguba ali ta odpis odobrila glavna skupščina in če je vnešena pod posebno postavko v računu izgube in dobička. Neizterljive terjatve, ki niso vidne v računu izgube in dobička, se ne morejo upoštevati niti v primeru, če družba tudi dokaže neizterljivost teh terjatev. Poleg tega mora družba poleg svoje prijave družbenega davka priložiti še individualni izkaz teh neizterljivih terjatev, in sicer v dveh izvodih. V izkazu se mora navesti: ime in priimek dolžnika, njegovo bivališče, znesek neizterljive terjatve (na pr. negativen rezultat konkurza itd.). Ti podatki morajo biti stvarni in popolni in takšni, da more davčna oblast ugotoviti njih točnost. En izvod vrne davčna uprava družbi, potem ko je izvod podpisala in pritisnila nanj svoj pečat, drugi izvod zadrži zaradi evidence za sebe. Če bi se katera neizterljiva terjatev pozneje vendarle izterjala, mora družba pri prihodnji prijavi družbenega davka na navesti. Izterjana terjatev se mora izkazati v poslovnem uspehu za dotično leto. Če bi se ugotovilo, da je bila neizterljiva terjatev vendarle izterjana deloma ali v celoti in da ni bil ta dohodek vnesen v knjige, se bo proti dotični družbi postopalo kazensko.

Minimalni družbeni davek za družbe z mešanim poslovanjem

§ 15. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih z dne 18. februarja 1934 določa, da plačajo družbe minimalni davek, če izkazuje bilanca izgubo in če k prištevnim in odštevnim postavkam rezultira tudi davčna izguba. V tem primeru določa navedeni paragraf, da plača družba minimalni davek, ki znaša pri družbah 2% od prometa, pri bančnih zavodih pa 2% od lastne glavnice (to je od delniške glavnice, lastnih rezerv in prenosa čistega dobička). Nastala pa je nejasnost, kako se mora obdačiti z minimalnim davkom in s katerim družba, če so pri njej podani pogoji za uporabo raznih stopenj minimalnega davka. V tem vprašanju je odredilo finančno ministertvo naslednje: Če se bavi katera družba z različnimi posli (na pr. bančnimi in trgovskimi), za katere določa zakon razne stopnje minimalnega davka, tedaj se izračuni minimalni davek za vsako poslovanje v razmerju brutto-prometa, skupnih brutto-dohodkov ali brutto-premij s celotno vloženim kapitalom.

Politične vesti

Giornale d'Italia je objavil nov članek o odnosajih med Jugoslavijo in Italijo. V članku pojasnjuje italijanske uvozne omejitve in poudarja, da se zaradi njih ne smejo pokvariti dobri odnoseji med Italijo in Jugoslavijo. Namen teh uvoznih omejitev je samo ta, da spravi Italija zahteve svojega gospodarstva v sklad z zdravim gospodarsko politiko.

Upor venizelistov v Makedoniji je zlomljen in vlada je sedaj koncentrirala vse svoje sile proti Kreti, ki je popolnoma blokirana, da je vsak dovoz živil nemogoč. Brez boja hoče tako vlada prisiliti Kreto h kapitulaciji.

Nekateri grški vladni listi trde, da so grške oblasti pri aretaciji nekega grškega revolucionarja našle prepis brzozjavke, ki jo je poslal Venizelos s Krete v Rim.

Grška vlada bo mobilizirala še 100.000 mož, da bo mogla popolnoma in v kratkem času zatreti uporniško gibanje.

V zaščito svojih državljanov sta poslali Francija in Anglija nekaj bojnih ladij v grške vode.

Na Bolgarsko je pribežalo dosedaj že okoli 200 grških upornikov, ki so jih bolgarske čete takoj razorožile. Čete ob meji je Bolgarska zelo okrepila, da je pripravljena na vse eventualnosti, kakor je izjavil tujim novinarjem zunanji minister Batolov.

Belo knjigo o potrebi izpopolnitve svojega oboroževanja je izdala angleška vlada. Vsa knjiga je en sam dokument obtožbe proti nemškemu oboroževanju. Knjiga je zato Nemčijo silno razburila in tudi pripomogla, da je Nemčija zaprosila za odgoditev Simonovega obiska.

Anglija je povišala svoj novi vojni proračun za 4 milijone funtov zaradi vedno večjega oboroževanja Nemčije.

MacDonald je pri utemeljevanju povišanja vojnega proračuna dejal, da bi postala medsebojna pomoč v notranjosti imperija ter vsaka trgovina nemogoča, če ni Anglija vojaško močna. Ne le z velikanskim oboroževanjem Nemčije je treba računati, temveč predvsem z današnjo vzgojo nemškega duha, ki mora po vsem svetu roditi čustvo negotovosti. Anglija se sme zanesti le na svojo oboroženo moč.

Simonovo potovanje v Berlin je odloženo, ker je nemška vlada zaprosila za odgoditev obiska z ozirom na obolelost Hitlerja.

Takoj potem, ko je Gembeš v parlamentu prečital ukaz o imenovanju svoje druge vlade, je prečital tudi ukaz državnega upravitelja Horthyja, da je parlament razpuščen. Nove volitve bodo razpisane v kratkem, ker se novi parlament sestane baje že koncem aprila. Razpust parlamenta smatrajo kot velik poraz Bethlena, ker bo vodil volitve Gembeš, kar pomeni pri znanem načinu madjarskih volitev sigurno zmago volilne vlade.

Abesinska vlada je sprejela italijanski predlog, da se ustanovi pri Ualuali nevtralni pas. Ko pa je hotela abesinska vlada to izvesti, so to preprečili italijanski oficirji, češ da nimajo nobenih tozadevnih navodil od svoje vlade. Pri tej priliki je prišlo do novih incidentov, ki pa niso imeli težjih posledic.

Abesinska vlada se je ponovno obrnila na Društvo narodov, da ono intervenira v sporu z Italijo, ker preprečuje Italija vsaka direktna pogajanja.

Italija odločno odklanja intervencijo Društva narodov, ker ni izpolnila Abesinija pogojev, ki se zahtevajo od vsake članice DN. Nima še niti določenih mej in ni še odpravila suženjstva. Vsak izgovor je dober.

Novi transporti italijanskih čet so odšli v Afriko. General Graziani, vrhovni poveljnik vseh čet je že došel v Massavo, kjer se je sestal z guvernerjem De Bono. Nato se je odpeljal dalje proti Somaliji. Divizija Gavianna, ki je namenjena v Afriko, je pregledal sam kralj Emanuel.

V Vel. Britaniji in v Združenih državah Sev. Amerike so silno razburjeni vsled japonsko-kitajskega sporazuma, ker si je s tem sporazumom zagotovila Japonska odločilen vpliv na Kitajskem.

Evropske velesile so ponudile Kitajski večje posojilo. Na ta način naj bi bil paraliziran vedno večji vpliv Japonske na Kitajskem.

Velike demonstracije so bile v mehikem mestu Guadalahare, in sicer v protest proti vladnemu socialističnemu programu. Med demonstracijami je prišlo tudi do streljanja in je bilo sedem demonstrantov ubitih, več pa ranjenih.

Denarstvo

Nazadovanje lire

V marcu je začela lira na velikih mednarodnih borzah popuščati. Tako je notirala lira dne 1. marca v Londonu 56'96, dne 2. marca 56.34 in dne 4. marca 55'87. V Parizu so se gibali tečajji lire tako-le: dne 1. marca 127'95, dne 2. marca 127'70 in dne 4. marca 126'90. Še bolj se kaže nazadovanje lire v Curihi, ki je sploh zadnje čase zelo čvrst. Dne 1. marca je notirala lira 26'15, 2. marca 26'—, 4. marca 25'92 in 5. marca 25'75.

Dočim pa lira na tujih borzah nazaduje, rastejo tečajji vrednostnih papirjev in delnic v Italiji. Tudi zemljišča v Italiji so pridobila na vrednosti in je zopet oživel povpraševanje po zemljiščih. Začel se je torej v Italiji beg kapitala v realne vrednote. Vse to dokazuje, da finančni svet resno računa z abesinskim pohodom Italijske.

Nazadovanje lire se nadaljuje ter je notirala dne 6. marca v Curihi le 25'50.

Zaupanje kapitala omajano po vsem svetu

Kako zelo je omajano zaupanje kapitala v sedanje razmere, se vidi najbolj iz statistike o emisijah v petih finančno najbolj močnih državah. V teh petih državah (Združene države Sev. Amerike, Anglija, Francija, Nizozemska in Švica) so znašale vse emisije kapitala v l. 1930 skoraj osem milijard zlatih mark. Lansko leto je bilo v teh petih upniških državah emitiranih samo 476 milijonov mark. Kako zelo je padala emisijska delavnost v teh državah, kažejo številke: v l. 1930 so znašale vse emisije 7966 milijonov mark, l. 1931 3553, l. 1932 2476, l. 1933 1218 in l. 1934 476 milijonov mark. Emisije tujih posojil tujim državam so znašale v teh letih: leta 1930 okoli šest milijard, l. 1931 okoli dve milijardi, l. 1932 samo še pol milijarde in l. 1933 samo še 400 milijonov mark. V preteklem letu pa upniške države sploh niso več dajale posojil drugim državam.

*

Hranilnica Donavske banovine v Novem Sadu je dosegla skupno s svojima podružnicama v Somboru in Smederevu 1'6 milijona Din (l. 1933. 2 milijona) čistega dobička. Njena bilančna vsota je narasla na 95 milijonov. Hranilne vloge so narasle na 82'8, rezervni fond pa na 6'3 milijonov dinarjev. Hranilnica ni pod zaščito ter uživa popolno zaupanje vlagateljev.

Srbsko-nemška banka v Rumi, ena onih bank, ki je zaprosila za zaščito, je dobila dovoljenje za svojo likvidacijo.

Društvo za čuvanje zdrave valute je bilo ustanovljeno na Dunaju.

Francoska banka izda v kratkem nove bankovce po 50 frankov. Novi bankovci so manjši od starih. Na sprednji strani bankovcev je slika versajskega parka. Stari bankovci ostanejo še v veljavi. Poleti izda banka nove bankovce po 100, 500 in 1000 frankov.

Po izkazu nemške Državne banke z dne 28. februarja se je dvignil obtok plačilnih sredstev od 5.681 koncem januarja na 5.732 milijonov mark koncem februarja. Zlate in devizne zaloge so porasle za 62.000 na 84.730.000 mark.

V Rusiji je bilo dne 1. januarja 1935 v obtoku državnih bankovcev (vse številke v milijonih rubljev) za 3.499, pred enim letom za 3.061, kovane denarja v niklju in srebru za 341 (pred enim letom za 317), drobiža pa za 55 (51). Bankovcev emisijske banke pa je bilo dne 1. aprila v obtoku 3.329 in se je obtok teh bankovcev do 1. januarja 1935 povečal za najmanj 170 milijonov. Kovinska podloga za te bankovce je znašala 852 milijonov rubljev.

Avstralska narodna banka je znižala obrestno mero za pol odstotka na 4%.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 6. marca 1935 objavlja: Navodilo za izvrševanje uredbe o olajšavi glede zemljarije — Odločbo glede pravic predsednikov volilnih odborov za volitve narodnih poslancev — Izpremembe in dopolnitve v pravilniku o znižanju voznine nezaposlenih delavcev — Pravilnik o določanju in vračanju varščin — Predpis in navodilo za izvrševanje desinsekcije s ciannatrijem in žvepleno kislino — Pravilnik o proizvodnji in uporabi kalcijevega karbida in acetilena — Izpremembo v zakonu o zatiranju spolnih bolezni — Kazalo za II. polletje 1934 — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Obrtniki zahtevajo zastopstvo v parlamentu

V nedeljo dopoldne je bil v Mariboru v veliki dvorani hotela »Orele« zbor obrtniških predstavnikov iz mest Maribor, Celje in Ptuj ter vseh štajerskih in prekmurških okrajev. Zborovanje je sklicala Zveza obrtniških društev za Dravsko banovino. Kot glavni govornik je nastopil podpredsednik zbornice TOI Ivan Rebek, poleg njega je govorilo še več obrtnikov. Vsebinsko vsebina izvajanja je bila, da mora dobiti obrtništvo primerno stanovsko zastopstvo v novem parlamentu. Ob zaključku zborovanja so se sprejeli ti sklepi:

1. Obrtništvo je neomajno za načelo nacionalnega in državnega edinstva, ki ga je svečano proglasil blagopokojni kralj Aleksander I. Zedimitelj, obenem pa v tem okviru tudi za načelo popolne dekoncentracije državne uprave po banovinah kot upravnih in samoupravnih edinicah. Zahteva tako preureditev uprave, da bo z jamčeno spoštovanjem, pa tudi točno, enako in nepristransko izvrševanje zakonov.

2. Z zadovoljstvom pozdravlja zlasti oni del deklaracije g. Jevtića, ki posveča pažnjo napredku obrtništva in gospodarstva vobče.

3. Zbor opozarja, da so številčna moč obrtništva, njegova vloga v socialni in gospodarski strukturi naroda in tudi njegov vpliv na politično življenje v narodu tako močni, važni in odločilni, da je poleg kmeta obrtništvo eden glavnih slojev naroda. To obrtništvo pa se nahaja danes v naravnost obupnem gospodarskem položaju, ker je padla njegova zaposlitev v teku zadnjih dveh let za 50—80%. Cene sirovinam se dvigajo, izdelkom pa naglo padajo. Na drugi strani so se pojavile nove in višje obremenitve z javnimi dajatvami, v nekaterih strokah, osobito v oblačilni, pa tudi nezasišena konkurenca velepodjetij, ki notorično delajo z inozemskim kapitalom. Dolgovi obrtništva znašajo samo v denarnih zavodih v Dravski banovini okroglo 150 milijonov dinarjev, blagovni in drugi dolgovi pa najmanj še enkrat toliko. Zaradi tega obrt propada.

4. Da se izboljša položaj obrtništva, smatra zbor za potrebno, da se čimprej izve-

dejo ukrepi za poživitev gospodarske delavnosti, ki jih je vlada napovedala in deloma tudi že pričela izvajati. Osobito je treba zaposliti obrtništvo in njegovo pomožno delavstvo pri javnih delih, s popolno ukinitvijo režijskih del državnih in samoupravnih institucij, z opustitvijo delavnic pri raznih državnih zavodih ter z oddajanjem teh del čim širšemu krogu obrtništva. V ta namen naj se izpremenijo določbe zakona o državnem računovodstvu tako, da bo mogoče tudi malemu obrtniku uspešno konkurirati. Z najenergičnejšimi ukrepi je treba zaščititi obrtnika pred nelegalno konkurenco.

Glede davčnih olajšav vztrajamo pri predlogu, ki ga je stavila Zbornica TOI v Ljubljani po svojem obrtnem odseku in si ga je usvojila tudi konferenca zbornic v Beogradu.

Obrtniku naj se s primernimi ukrepi omogoči, da bo svoje plačilne obveznosti mogel izpolnjevati tako, da pri tem ne bo ogrožen njegov obstoj. V to svrhu je potrebno, da se obrestna mera še bolj zniža, obrtniku-dolžniku pa da možnost zakonito urejenega obročnega odplačila dolga.

5. Obrtništvo ugotavlja, da povzročajo sedanji trgovinski odnošaji z inozemstvom v veliki meri nerentabilnost kmetijskega gospodarstva in propadanje kmeta, neurejene razmere v zaposlitvi in zaslužku pa popolno oslabitev kupne moči delavstva in uradništva. Zato zahteva, da se s primerno zunanje-trgovinsko in agrarno politiko izboljša položaj kmeta, z ureditvijo uradniških plač in mezdnih vprašanj pa dvigne kupna moč uradnika in delavca.

6. Obrtništvo kot važen političen činitelj zahteva, da se mu v narodnem predstavništvu zajamči primerno zastopstvo in v ta namen da v parlamentarni delegaciji Dravske banovine vsaj 6 mest, kar bi odgovarjalo gospodarski in socialni važnosti, pa tudi številčni moči obrtništva.

7. Predsedstvu Zveze obrtnih društev za Dravsko banovino se naroča, da te zahteve na primeren način sporoči odločujočim činiteljem.

Zavarovanje delavstva v zadnjem desetletju

Zaposlenost v letih 1923.—1934.

Ako označimo leto 1929 kot leto največjega gospodarskega poleta, 1930 kot leto začetka svetovne gospodarske krize, 1932 kot leto najhujše gospodarske depresije, 1933 kot leto gospodarskega zastoja, poteni moramo označiti leto:

1934 kot leto gospodarskega oživljenja

Stanje in razvoj zaposlenosti v Dravski banovini v zadnjem desetletju je razvidno iz te tabele:

Leto	Število članov OUZD-a	
1923	78.899	
1924	74.333	I. deflacijska gospodarska kriza
1925	72.808	
1926	75.325	
1927	82.546	
1928	88.927	
1929	94.929	
1930	97.688	II. svetovna gospodarska kriza
1931	91.848	
1932	77.653	
1933	75.564	
1934	79.010	

Delovni trg v Dravski banovini je v zadnjem desetletju imel dve krizi. Prvo miljejšo krizo je povzročila stvarna stabilizacija dinarja in se ta kriza imenuje najprimernejše »deflacijska kriza«. Druga izredno ostra kriza je mednarodnega značaja in se zaradi tega imenuje svetovna gospodarska kriza. Največji letni padec članstva OUZD-a je znašal ob I. krizi —1.525 zavarovancev, ob II. krizi pa skoraj desetkrat več, to je —14.195 zavarovancev.

Delovna renta

Poleg zemljiške in kapitalne rente imamo še tretjo, v socialnem pogledu najvažnejši produktivski faktor, delovno rento. Stanje in razvoj delovne rente, kolikor se nanaša na delavstvo zavarovano pri OUZD-a, sta razvidna za minulih deset let iz te tabele.

Celotna letna zavarovana mezda v milijonih Din proti prejšnjemu letu:

1923	455	+ 87
1924	485	+ 30
1925	481	— 4 I. kriza
1926	507	+ 26
1927	576	+ 69
1928	649	+ 73
1929	726	+ 77
1930	765	+ 39
1931	722	— 43 II. kriza
1932	568	— 154
1933	527	— 41
1934	537	+ 10

Ob I. krizi so padli zavarovani zaslužki članov OUZD-a samo za 4 milijone, ob drugi krizi pa okroglo za ¼ milijarde dinarjev. Padec bolniških zavarovanih prispevkov pri 6%-nem tarifu znaša okroglo 15 milijonov vsako leto. Leta 1934 je pa celotna letna zavarovana mezda narasla za 10 milijonov.

Povprečna dnevna mezda

Pri delavskih plačah nam pa minulo leto 1934 na žalost ni prineslo zboljšanja. Kljub naraščanju zaposlenosti so lansko leto delavske plače padle, kakor je razvidno iz te tabele.

Leto	Povprečna dnevna zavarovana mezda Din	
1923	20'55	
1924	21'74	
1925	22'01	I. kriza
1926	22'43	
1927	23'26	
1928	24'32	
1929	25'47	
1930	26'45	
1931	26'21	II. kriza
1932	24'38	
1933	23'23	
1934	22'63	

Deflacijska kriza je bila tako mila, da ni povzročila padanja povprečne dnevne zavarovane mezde, marveč je samo oslabilo njeno napredovanje. Na posledicah svetovne gospodarske krize pa delavske plače še danes padajo. Izgleda pa zelo verjetno, da se bo letos ustavilo tudi padanje plač.

Zunanja trgovina

Naši trgovinski odnošaji z Nemčijo

V Monakovem so se vršila pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Nemčijo. Vodja naše delegacije je dr. Pilja, načelnik trgovinskega ministrstva. V soboto so bila pogajanja zaključena. Predvsem se je na pogajanjih razpravljalo o ureditvi plačilnega prometa med Jugoslavijo in Nemčijo, ker je naš aktivni saldo proti Nemčiji že prekoračil eno četrtno milijarde. Da bi se mogel ta saldo likvidirati, bodo najbrže izpremenjena nekatera določila sedanje trgovinske pogodbe. Slovenski sadni izvozniki zahtevajo, da se poveča kontingent za izvoz jabolk na 5000 vagonov.

*

Italija je ustavila uvoz puha in perja za posteljnino in okras iz Jugoslavije.

Francosko-španska trgovinska pogajanja, ki so trajala nekaj mesecev, so bila sedaj prekinjena, ker ni bilo mogoče doseči sporazuma. Verjetno je, da pride do carinske vojne med Francijo in Španijo.

Angleška plačilna bilanca je bila v letu 1934 pasivna za en milijon funtov, dočim je bila l. 1933 aktivna za dva milijona. L. 1932 pa je bila plačilna bilanca deficitna za 51, l. 1931 pa celo za 104 milijone funtov.

Palestina je lani izvozila 6 milijonov zabojev pomaranč. V Palestini se prizadevajo, da dvignejo letni izvoz pomaranč na 20 milijonov zabojev.

Bilanca A. E. G. je izkazovala lani nad 57 milijonov mark zgube, dočim ne izkazuje letos nobene zgube niti dobička. Lanska zguba je bila tudi letos prenesena na novi račun.

Milijonski obiskovalec berlinske avtomobilске razstave prejme kot dar luksuzen avtomobil, tvrde Mercedes.

Prva jugoslovanska razstava obutve v Beogradu

Zveza čevljarjskih in usnjarskih združenj Jugoslavije v Beogradu priredi 11. in 12. marca v prostorih Zveze nabavljalnih združenj državnih nameštencev v Beogradu prvo jugoslovansko razstavo obutve, na kateri bodo razstavili svoje izdelke čevljarjske zadruge, čevljarji, mojstri in pomočniki iz vse države. Razstava se priredi z odobrenjem trgovinskega ministra, prometni minister pa je dovolil za obisk razstave polovično vožnjo, in sicer za prihod v dneh od 9. do 13. marca, za odhod pa od 11. do 16. marca.

Za razstavo vlada veliko zanimanje ter je prijavljeno zelo veliko razstavljalcev. Za najboljše izdelke bodo podeljene diplome.

Dan pred otvoritvijo razstave, to je 10. marca, bo državni kongres čevljarjskih združenj, čevljarjev, mojstrov in pomočnikov. Vsi čevljarji se vabijo, da se udeležijo kongresa v čim večjem številu. Podrobne informacije za razstavo in kongres dajo čevljarjske zadruge in obrtniška združenja v vsej državi.

Nova dvojna številka »Trgovskega tovariša«

Izšla je dvojna številka »Trgovskega tovariša« za januar in februar. Objavlja celo vrsto zelo aktualnih in zanimivih člankov ter podatkov. V prvi vrsti je treba omeniti referat dipl. com. L. Pippa o reviziji poslovnih knjig in o revizorjih, kakor je to uvedeno v naprednejših deželah in kakor ureja to naša zakonodaja. Referat je zlasti sedaj zelo aktualen in potreben. — Za zgodovino ljubljanskega trgovstva so največje važnosti »Doneski k priselitvenemu problemu ljubljanskega trgovstva«, ki jih objavlja dr. Radan. — Dr. Šarabon piše o nastanku denarja, zata in srebra kot plačilnih sredstev. — Iz cikla: Nekaj o morju — zlasti z gospodarskega stališča objavlja strokovnjaški članek dr. L. Böhm. — O novi politiki v našem gospodarstvu poroča g. D. P. ter podaja pregledno sliko o vseh ukrepih vlade za oživljenje gospodarstva ko tudi o vseh drugih važnih gospodarskih dogodkih. — Od druge vsebine še omenjamo: Svetovni blagovni trgi v preteklem letu, Mednarodni razvoj borz v l. 1934., Gospodarska književnost, To in ono ter Društvene vesti. Toplo priporočamo vsem trgovcem »Trgovski tovariš«, ki je naša edina gospodarska revija. Nizka naročnina — le 36 Din na leto — pač ne dopušča nobenega izgovora, da ne bi bil trgovec naročnik na list.

Dobave-licitacije

Strojni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 12. marca ponudbe o dobavi bakrenih plošč; do 14. marca pa o dobavi najnovijih svedrov.

(Pogoji so na vpogled pri oddelku.)

Direkcija drž. rudnika Vrtnik sprejema do 21. marca ponudbe o dobavi železne pločevine, bakrene dinamo žice.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 22. marca ponudbe o dobavi žebeljev, matič, podložnih plošč.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 18. marca ponudbe o dobavi lesa, pločevine, cevi, zakovic, vijakov, ventilov, manometrov, mazalic, katraniranega motvoza, jeklenih verig in čopičev; do 19. marca o dobavi električnega materiala, glicerina itd.; dne 20. marca o dobavi raznih aparatov, žice, cevi, strojev, bronce, pločevine itd.; do 21. marca o dobavi klorokalcija, kalijevega lužila, etra in jadrine; do 22. marca o dobavi vesel in namiznega perila.

Komanda pomorskega zrakoplovstva Divulje sprejema do 1. aprila ponudbe o dobavi raznega foto-materiala.

Dobava drv. Dne 19. marca bo pri Komandi III. armijske oblasti v Skoplju javna ustna licitacija za dobavo 20.600 m³ drv.

(Pogoji na vpogled pri komandi.)

Dobava masti. Dne 11. marca se sklepa pri Komandi savske divizijske oblasti v Zagrebu javna pogodba za dobavo 30.000 kilogramov svinjske masti. — (Pogoji so na vpogled pri komandi.)

Dne 29. marca bo pri Direkciji pošt in telegrafov v Splitu ofertna licitacija za dobavo raznega telefonskega materiala. (Pogoji so na vpogled pri direkciji.)

Občna drž. bolnišnica v Ljubljani razpisuje za nabavo potrebščin v času od dne 1. aprila do 30. septembra 2. ofertno licitacijo, ki bo: dne 18. marca za vse vrste mesa, slanine in kruh, dne 20. marca za mleko in mlečne izdelke ter moko in mlevske izdelke, dne 21. marca za špicerijo in hišne potrebščine ter dne 22. marca za zdravila, obvezila in terapevtske potrebščine. Licitacije bodo vsakokrat ob 11. v pisarni upravnika občne drž. bolnišnice, kjer se dobe tudi vsi podrobni pogoji.

Prodaja avtomobilov. Dne 22. marca bo pri Auto Komandi 2. armijske oblasti v Sarajevu javna ustna licitacija za prodajo starih tovornih avtomobilov in njih delov. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI, pogoji pa pri komandi.)

Dne 21. marca bo pri Komandi granične trupe v Skoplju ofertna licitacija za dobavo 12.000 železnih nosilcev za telefonske izolatorje. (Pogoji na vpogled pri komandi.)

Komanda podmorniške flotilje Tivat sprejema do 25. marca ponudbe o dobavi stružnice in pripadajočih delov. — Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.

Tržna poročila

Zagrebski trg z vinom in žganjem

Konsum vina je zelo nazadoval in točijo se večinoma samo slabše vrste vina. Za boljše vina ni mogoče doseči primerne cene, ker ni povpraševanja po teh vinih. Pust je sicer nekoliko dvignil potrošnje vina, a v primeri s prejšnjimi leti le prav bedno. V zadnjem času je pritisk na cene nekoliko popustil, ker iz slabših vin zelo izdelujejo vinovico in je zato slabše vino izginilo s trga. Slabša vina pa so vedno najbolj potiskala navzdol cene vinu. Zaloge vina v zagrebski okolici so neznatne in vse so v čvrstih rokah. Prodajalci malo ponujajo, ker upajo na dvig cen. Pomanjkanje gotovine pa vpliva tudi tu, da se cene še niso popravile v večji meri. Poleg dalmatinskih, slovenskih in srbijanskih vin se pijejo v Zagrebu v glavnem vina iz okolice Zagreba, kar daje njih producentom nekoliko boljši položaj, ker se morajo gostilničarji ozirati na okus svojih obiskovalcev. Na debelo se prodajajo v Zagrebu lanska vina (bela) po 3⁵ do 4 Din, močnejša po 4 do 4⁵ Din, kvalitetna po 4⁵ do 5⁵ Din za liter. — Položaj na trgu z žganjem pa je mnogo bolj ugoden. Povpraševanje je živahno in kupčija se odvija gladko. Zaloge niso velike in se sproti dopolnjujejo z vinovico. Slivovka notira po 20 do 30 par nova, dvakrat žgnana pa po 30 do 35 par od alkoholne zloga za liter.

Velike zaloge vina v šibeniku

V februarju se je iz Šibenika izvozilo samo okoli 5000 hl vina, kar je silno malo. V šibeniških kletih je ostalo še okoli 70.000 hl vina, kar je skoraj ena tretjina vse trgate. Cene so zato silno nizke in se prodaja vino po 1 do 1⁵ Din za liter. Šibeniški vinogradarji so zato zelo obupani. Že sedaj se jim je mnogo vina pokvarilo.

Mariborski svinjski trg

Na svinjski sejem dne 1. marca 1935 je bilo pripeljanih 223 svinj; cene so bile te: mladi prešiči od 5 do 6 tednov stari 60 do 70, od 7 do 9 tednov stari 90—100, od 3 do 4 mesece stari 150—180, od 5 do 7 mesecev stari 200—280, od 8 do 10 mesecev stari 300—380, 1 leto stari 480—560 Din; 1 kg žive teže 4—5⁵⁰, 1 kg mrtve teže 6 do 8⁵⁰. Prodanih je bilo 34 svinj.

Dunajski sadni in zelenjadni trg

Cene so se jabolkom na dunajskem trgu dvignile in se prodajajo mošanči po 45 do 48 grošev za kg. Uvoza ameriških jabolk najbrže vlada ne bo dovolila. Naši orehi se prodajajo povprečno po 52 do 55 grošev vključno s carino.

Ne zelenjadnem trgu je padla cena kartofli, ker se je ustavil italijanski izvoz kartofle v Nemčijo. Na trgu se prodaja zabor za 6 do 7 šilingov. Grška špinača ne zadovoljuje kupcev in se prodaja po 30 do 45 grošev za kg. Italijanska glavna solata je po 8 do 4 šilinge za zabor s 24 glavami.

Povpraševanja in ponudbe v jugoslovansko-italijanski trgovini

Februarska številka jugoslovansko-italijanske revije za gospodarstvo in trgovino »Italo-Jug« navaja naslednji seznam povpraševanj in ponudb, ki jih je prejela uprava Italo-Jug v Milanu. Interesenti, ki bi se zanimali za te ponudbe in povpraševanja, naj se obrnejo na navedbo številke in mesta na upravo Italo-Jug v Milanu, Cas. post. 1514, ki jim bo potem sporočila naslove dotične tvrdke, na katero naj se potem interesenti obrnejo direktno.

120 — Catania — zastopstvo za les za južno Italijo, Sicilijo in italijanske kolonije;

140 — Pistoia — ponuja se zastopnik za izvoznike sadnih sadik, in sadik za okrasno in iglasto drevje;

166 — Firenze — izvoznik slamniov in klobukov v polizdelanem in izdelanem stanju išče zastopnike;

167 — Rim — povpraševanje po jelovini in slavonski hrastovini, cif Ankona, plačljivo z akreditivi;

167 — Rim — išče se zveza z jugoslovanskimi izvozniki živine, perutnine, jaje in subega sadja;

170 — Milan — povpraševanje po konoplji;

171 — Rim — išče zvezo z jugoslovanskimi izvozniki jelovine za Lacij in Rim;

172 — Milan — išče zastopnika za anilinske snovi za barvanje tekstilnega blaga;

176 — Milan — povpraševanje po kostanju;

178 — Milan — gobe;

179 — Vimerate — sirova in česava konoplja;

185 — Milan — denaturiran alkohol;

186 — Rim — suhe gobe;

187 — Milan — parjena bukovina;

190 — Milan — furnir;

191 — Benetke — sveže meso za ladijske dobave;

192 — Genova — bukovine doge;

193 — Milan — živalska dlaka in sirovine za izdelavo lepil;

194 — Grosseto — bolhač;

196 — Trst — perutnina.

Doma in po svetu

Nj. Vel. kralj Peter II. je sprejel pokroviteljstvo nad sokolskim pokrajinskim zletom, ki bo na Vidov dan v Subotici.

Spomenik blagopokojnemu kralju Aleksandru I. je bil v nedeljo odkrit v Prčnju v Boki Kotorski.

Bolgarska vlada je odobrila protokol o sklepih, ki jih je sprejela bolgarsko-jugoslovanska komisija na svojih sestankih v dneh od 21. do 27. februarja.

Za novega angleškega poslanika v Beogradu bo baje imenovan Campbell, dose-danji pooblašteni minister v Parizu.

Obrtniki v Beogradu so na velikem shodu sklenili, da apelirajo na vse obrtnike, da se udeležijo volitev in da podpirajo listo predsednika vlade. Obenem so zahtevali, da se postavi večje število obrtnikov za kandidate. Kot obrtniški kandidat za Beograd je bil določen predsednik obrtniške zbornice Stanojević, čeprav so nekateri temu ugovarjali, ker ni obrtnik, temveč industrialc.

Sušak ima 4.634 volilnih upravičencev. Pri prejšnjih volitvah jih je bilo samo 4.084.

Zaradi znanih februarjskih demonstracij v Podgorici je bilo 47 dijakov tamošnje gimnazije izključenih, direktor gimnazije pa suspendiran.

Vsi dolgovi mesta Beograda z vsemi kratkoročnimi in dolgoročnimi posojili znašajo nad 757 milijonov dinarjev. Občinske terjatve za zaostale in neplačane davke ter razne pristojbine pa znašajo nad 110 milijonov dinarjev.

Vsi dolgovi splitske občine znašajo skoraj 75 milijonov Din.

Proračun mesta Splita znaša 25² milijonov Din. Prvotni predlog proračuna je bil na seji občinskega sveta zmanjšan za približno 700.000 Din.

V Šibeniku bo v kratkem licitacija za oddajo gradnje carinarnice. Gradbena dela so proračunjena na več ko tri milijone dinarjev.

Dr. Branko Brešan, ki je bil nastavljen kot internist pri rentgenološkem oddelku Okrožnega urada v Zagrebu, toži urad za odškodnino 1.200.000 Din, ker si je zaradi nezadostnih zaščitnih sredstev nakopal infekcijo in si je moral pustiti odrezati levo roko.

Tudi v Novem sadu so morali zapreti zaradi gripe vse ljudske šole.

V Sarajevu je 40 odstotkov delavcev nezaposlenih. Delavske mezde so se lani v Sarajevu znižale za 25 odstotkov.

Voditelja protogorovistov Peca Trajkova in dr. Trajčeva je proglasilo sofijsko sodišče izven zakona, ker se nista v določenem roku prijavila sodišču.

Siamski kralj je definitivno odstopil, ker siamski parlament nikakor ni hotel sprejeti njegovih pogojev.

Tuška vlada bo naselila v Trakiji 50 tisoč kolonistov, da utrdi turški življenj v tej svoji provinci.

V Turčiji je bilo po osvobojenju zgrajenih 2000 km novih železniških prog.

673 oseb ima na Češkoslovaškem po podatkih davčne uprave več ko 1 milijon Kč letnih dohodkov.

2.280.000 otrok ne more v Združenih državah Sev. Amerike zaradi bede obiskovati šol.

33.000 dijakov in profesorjev je začelo na Kubi stavkati v protest proti terorju, ki vedno bolj pritiska vse življenje na Kubi.

Angleška vlada je ustanovila poseben oddelek za propagando.

Mesto obresti so začeli dobivati v Italiji lastniki železniških obligacij brezplačne karte za vožnjo po vsej Italiji.

Tri književne nagrade je ustanovila francoska vlada iz zapuščine pok. zun. ministra

Barthouja. Prva nagrada v višini 25.000 frankov je namenjena za književnike, druga v višini 15.000 za književnice in tretja v višini 1500 frankov za pisatelje, ki še niso stari 30 let.

Velika paroplovna družba White Star Line je sklenila, da likvidira svoje redne vožnje čez Atlantski ocean, ker so postale deficitne.

Tokio ima danes pet in pol milijona prebivalcev. Lani se je prebivalstvo mesta pomnožilo za 200.000.

Število rojstev na Madjarskem stalno pada in zato postaja odstotek letnega priratska vedno manjši. Dočim je znašal prirastek l. 1921 še 10⁶ pro mille, je znašal lani samo še 7. V Rusiji znaša nad 30, kar dovolj zgovorno govori o silnem nazadovanju rojstev na Madjarskem.

1500 volov je bilo žrtvovanih bogovom v Nepal, ker so svečeniki razglasili, da so bogovi razkačeni, ker tuji s svojimi ekspedicijami na Himalajo motijo veščanstveno tišino gora.

Samomori s skokom in letala postajajo menda velika moda. Tako zopet poročajo o takšnem samomoru. Med poizkusno vožnjo je skočil iz višine 1500 metrov v Kanadi neki mladenič, ki se je učil pilotirati. Njegov učitelj ni mogel več nesrečnega skoka preprečiti. Samomor je izvršil, ker je bil že dolgo brez posla.

Že v 24 urah

narva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skroht in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in tika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3.

Telefon št. 23-72.

Radio-Ljubljana

Petek, dne 8. marca. 11.00: Šolska ura:

Masaryk in šolska mladina (Viljem Kus)

— 12.00: Slovanski komponisti na ploščah

— 12.50: Poročila — 13.00: Čas, Po gorah je ivje, po dolinah je mraz (plošče) —

18.00: Filozofski sprehodi (dr. Veber) —

18.20: Radijski orkester — 18.40: Literarna ura: Ivan Pregelj (prof. Fr. Vodnik) —

19.00: Radijski orkester — 19.20: Čas, jedilni list, program za soboto — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Prenos Masarykove proslave iz Uniona, orkester, pojeta solista Št. Fratrikova in Julij Betetto, sodeluje tudi mešani zbor Glasbene Matice —

22.00: Čas, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Sobota, dne 9. marca. 12.00: Mozaik brez slabih pik (revija plošč) — 12.50: Poročila —

13.00: Čas, Mozaik brez slabih pik (revija plošč) — 18.00: Radijski orkester —

18.15: Aktualnosti (Ljud. Mrzel) — 18.30: Radijski orkester — 18.50: Francoščina (prof. Prezelj) — 19.20: Čas, jedilni list, program za nedeljo — 19.30: Nacionalna ura —

20.00: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20.20: Ljubljanski šramelkvintet, vmes poje Mirko Premelč — 21.00: Prenos primorskega večera »Soča« iz Celja — 22.00: Čas, poročila — 22.15: Radijski orkester.



ZDRUŽENJE TRGOVCEV ZA SREZ LJUBLJANA-OKOLICA V LJUBLJANI SPOROČA, DA JE PREMINUL GOSPOD

JAVORNIK FRAN

TRGOVEC IN DOLGOLETNI ČLAN UPRAVE ZDRUŽENJA TRGOVCEV ZA SREZ LJUBLJANA-OKOLICA

POKOJNIKA OHRANIMO ZA NJEGOVO VESTNO IN POŽRTVOVALNO DELO V TRAJNEM IN HVALEŽNEM SPOMINU.

LJUBLJANA, DNE 6. MARCA 1935.

UPRAVA.